

Kovács Richárd r. főhadnagy, egy cigány rendőr, avagy egy rendőr, aki történetesen cigány

CSÉCSI Laura Edit,¹ NÉMETH Zsolt²

Kovács Richárd rendőr főhadnagy lett az év hétköznapi roma hőse!

Forrás: Roma Sajtóközpont – Roma Press Center

Ennek az interjúnak az adja a különlegességét, hogy Kovács Richárd rendőr főhadnagy cigány ember. Minden bizonnyal akkor is megérdemelné a figyelmet, ha ez nem így volna, de most mégis az érdekel bennünket, hogy cigányként boldogul-e egy ilyen

¹ R. százados, kiemelt főnyomozó, Nemzetközi Bűnügyi Együttműködési Központ, SIRENE Iroda, e-mail: csecsile@nebek.police.hu

² Ny. r. ezredes, egyetemi docens, Nemzeti Közszerzői Egyetem Rendészettudományi Kar, e-mail: kriminologus@gmail.com

különleges szervezetnél, mint a rendőrség, hogy hányattatott gyermekkor ellenére miként tud helytállni a rendőri hivatásban, és közben hogyan alakul a magánélete.

Magyar Rendészet: Hogyan jött a gondolat, hogy rendőr szeretnél lenni?

Kovács Richárd: Az ezredforduló környékén, 17–20 éves lehettem. Mindig vonzottak az ilyen dolgok, mint a rendőrök, az egyenruha, különösen, ahonnan én jövök. Ott aztán, a mi kultúránkban, a sajátos közegünkben tisztelet övezte a rendőrt. De igazából akkor erősödött meg a szándékom, amikor elkezdtem sportolni, mert ott is találkoztam rendőrökkel. Őket persze még akkor is csak kívülről láttam, és hogy a rendőrség belülről milyen, hogy átláthassam a szervezeti életet, ahhoz csak mostanában értem meg.

Könnyen megvalósult a vágyad, hogy rendőr legyél?

Nagyon is nehéz volt, nem tudom hány fellebbezést írtam az elutasításokra, évekig tartott. Már ott elakadtam, hogy kapjak fogadónyilatkozatot egy rendőri szervtől, mert ugye anélkül nem is lehetett jelentkezni a rendőriskolába. Aztán amikor végre bekeverültem, jöttek az igazi problémák, a negatív képzetek, valahogy nem jól indult az egész.

A külsőségek vonzottak?

Az, hogy a rendőrnek valamiféle hatalma van, nem foglalkoztatott, és az sem, hogy megbecsült tagja a társadalomnak. Nagyon maradi gondolkodású családi közegből jövök, ahol nem nagyon vettek körül pozitív hatások. Egyszer iskolából hazafelé menet Nagybjomban, a lakóhelyemen megláttam egy edzőtermet, testépítő fiatalok gyúrtak. Egy idő után aztán vettem a bátorságot, bementem hozzájuk, pontosan emlékszem, 1998. május 26-án történt. Körülnéztem, dohos a fal, kicsit bűdös a szoba, van egy fura kinézetű bácsi az ajtóban, mondja, hogy 500 forint a bérlet, lehet venni. Belevágtam, elkezdtem járni, és beleszerettem: megéltem, hogy az erőfeszitésem, a saját teljesítményem nyomán lehet előrejutni, és ez nagy, addig ismeretlen élmény volt számomra. Igaz, voltak hiányaim, elegendő pénz híján nem tudtam megfelelően táplálkozni és a szükséges kiegészítőket, vitaminokat sem tudtam megvenni. Előtte már próbálkoztam a focival a helyi csapatban, de kiderült, hogy nekem ez nem megy, nem vagyok csapatjátékos, itt viszont egyedül küzdhettem a magam meccseiben, a saját hibáimból okulva.

Mit jelent az, hogy nem vagy csapatjátékos? Nem hoztak helyzetbe a többiek, vagy te nem adtál labdát másoknak?

Úgy éreztem, hogy aláértékelnek, és nem tudtam kibontakozni. Felismertem ugyan, hogy másokkal együttműködve lehetünk eredményesek, de hiába, nekem nem adtak

ehhez lehetőséget a sporttársaim. Bizonyos szintig eljutottam, aztán döntöttem, inkább a testépítést választom, ahol csak rajtam múlik a siker, az eredmény.

És mire jutottál a sportban és a sporttal a hátad mögött az életben?

Kétszer is eljutottam Amerikába, miután megnyertem háromszor Magyarországon a Mr. Zsaru versenyt.³ 2012-ben lettem az RTF levelezős hallgatója,⁴ de ez sem volt egyszerű, hisz nem voltam annyira jó tanuló azelőtt, hogy felvegyenek, ezért újra kellett érettségiznem, majd a rákövetkező évben újraérettségiztem emelt szinten is. Munka mellett tanulhattam levelező tagozaton, ekkor kicsit abbamaradt a sportéletem, aztán jött a házasság, születtek a gyermekeink. De addig elég komoly sporteredményeket értem el, azáltal gondoltam, hogy itthon már minden cél megvalósult a három évben zsinórban elnyert Mr. Zsaru címek és Örökös Mr. címek birtokában, illetve számtalan magyarországi és nemzetközi „civil” testépítő, fitness- és fekvenyomó versenyen vettem részt, ezért magasabb szintet tűztem ki, amikor is beneveztem a Word Police and Fire Gamesre.⁵ 2011-ben ez éppen New Yorkban volt: teljesen saját költségre utaztam ki, senki, a megyei rendőrségem sem támogatót. Nem hitték, hogy bármilyen eredményt el tudok érni, erre hazahoztam egy ezüstérmet, majd utána Washingtonból két aranyat. Egy embert kiemelnék azonban, Pál Józsefet, aki a Zsaru Gymet vezette, alapította anno. Ő engem felkarolt 2001-ben, és segített minden versenyemre készülni, illetve támogatót, táplálékkiegészítőket adott, s anyagilag is kivette részét egyes versenyeim során, valamint kedvezményesen használhattam az edzőtermet. Neki nagyon hálás lehetek! Ezek az eredmények aztán eléggé nagy érdeklődést keltek, ahogy mondják, még a csapból is én folytam. Az RTL *Fókusz* című műsora, az M1 *Híradója*, a Duna Tv, a TV2-s *Tények*, a *Balaton nyár* élő adása és számtalan megyei helyi médium, sajtó foglalkozott anno velem. Akkor persze élveztem a helyzetet, hisz az ilyen figyelem bárkinek nagy öröm lehet, nemhogy nekem.

Ezek milyen változásokat hoztak az életedben?

Ma már nem szeretem ezt a reflektorfényt, ez csak egy lábjegyzet a történetemben, hisz ugyan jó dolog az, hogy cigányként és rendőrként ilyen ismertségre jutok, de éreztem, hogy lejjebb kell adnom, hisz ez nem én vagyok, és persze visszatetsző is lehet a környezetemben. Elkezdtem tanulni a Közzolgálati Egyetemen, ugyanis felébredt az érdeklődésem a könyvek, a tudás iránt. Rábredtem, hogy milyen keveset tudok a világról, és egyre többet, mindent akartam tudni.

Hogyan történt a házasságotok?

³ Fényképeket mutat, hogy hova lehet eljutni abból a vályogházból, ahol a nagymamával élt: New York, az Empire State Building, Washington, a Fehér Ház.

⁴ 2012-ig Rendőrtisztai Főiskola, ezután a Nemzeti Közzolgálati Egyetem Rendészettudományi Kara.

⁵ Rendőrök, tűzoltók világtájkája.

A gyermekeim édesanyjával egy kaposvári szórakozóhelyen találkoztunk, engem akkoriban már mindenki ismert a sporteredményeim révén az egész megyében, ez a lányoknak imponált. Jövendőbelim klasszikus „magyar” családban élt Kaposváron: közös ebédek és hasonlók, és befogadtak. Választottam a kaposvári egyetemen adminisztratív munkakörben dolgozott, a családjában magasan képzett, diplomás emberek vannak (például a gyermekeim nagybátyja jelenleg a MATE-kampusz főigazgatója). Kislányunk, Jázmin akkor volt pocakban, amikor Amerikába kiutaztam a versenyre, majd a hazaérkezést követően, amire a kislányunk megszületett, összeházasodtunk. Úgy érzem, a volt apósom és anyósom szeretett, tisztelt nagyon is engem, amiben szerintem nagy szerepe volt annak, hogy rendőr voltam, tanultam folyamatosan. Az első találkozásunkkor kérdezték, hogy mivel foglalkozom; a cigány származásom nyilvánvaló volt, de a rendőri létem számukra egyfajta biztonságot sugárzott, ma ezt így gondolom. Fontosnak tartom elmondani, hogy soha nem volt kérdés vagy téma náluk a bőrszín, a származás. Nekik egy dolog volt fontos: a lányukat szeressem, más nem. Ma már elváltunk, ők két utcányira laknak tőlem itt Kaposváron. Rengeteget vagyunk együtt, én viszem a gyerekeket edzésre: Benedek birkózik, Jázmin röplabdázik. Megyek értük a suliba péntekenként, az ünnepek, szünetek felét velem töltik, és minden este beszélünk is telefonon, elmesélik, mi volt velük a suliban. Nincs okostelefonjuk és számítógépes játéku, ellenben könyvtárba járok velük, olykor fára mászunk, imádjuk a természetet, a Balatont. Kitűnő tanulók mindketten. Több alkalommal hallgatták az online előadásaim alkalmával a romológiaival, cigánysággal kapcsolatos fogalmakat, és számukra nem újdonság vagy furcsa hangzatú, ha bárhol e dologgal kapcsolatosan belekerülnek egy beszélgetésbe, szöveghelyzetbe, szöveghelyzetbe.

Mesélj a gyermekkorodról, sorsod alakulásáról!

A Kaposvártól harminc kilométerre lévő Nagybajomból indultam, és mondhatom, a sport, illetve saját erőfeszítéseim révén világot láttam, és ez bizony megváltoztatta a gondolkodásomat sok tekintetben. A község, illetve ma már város szélén éltem gyermekként, noha nem nevezhetjük szegregátumnak. A családom a búcsús cigányok életét élte, céllövöldéjük volt. Kevert fajta, mutatványosok, akik már nem is beszélnek a cigány nyelvet, de a cigányok vándorlóéletét folytatták nemzedékeken át. Tipikus romungró⁶ cigányok, se nem magyarok, se nem cigányok, nem is tudják hova tenni magukat. Ez a legrosszabb helyzet, egyfajta közties állapot. Olyan nagyon nem voltak szegények, de az én nagyapám nagyon erősen ivott, a nagymamámnak nagyon sanyarú sorsa volt mellette. Amikor én megszülettem – a mai napig nem tisztázott számomra, hogy miért –, hozzájuk kerültem, így aztán a nagymamám és a nagynéném nevelt 6-7 éves koromig. Ekkor egyszer csak megjelentek a szüleim,

⁶ Romungró: magyar-cigány, a már beilleszkedett, magyarul beszélő romák csoportja, lovári eredetűek. A romungró cigányok nagy része nem irodalmi magyar kiejtéssel beszél a magyar nyelvet, hanem sajátos cigány akcentussal. Az ősi nyelvből elsősorban szavakat őrzött meg a romungró, amelyeket a magyar nyelv ragozásának megfelelően használnak, így például a csávó (férfi), a puja (gyerek), a lóvé (pénz).

hogy magukhoz vesznek, de én a mama vályogházában nagyon jól éreztem magam. A nagymamám egyszerű 6. max. 8 osztályos cigányasszony volt, de én imádtam, hisz ő volt nekem a minden, mindent tőle és a nagynénemtől kaptam. Nagyon sírtam, amikor a szüleim elvittek tőle, nem is akartam menni, de a mama nagyon bölcsen igyekezett nyugtatni, hogy mégiscsak a szüleimről van szó. A szüleimnél aztán nagyon nem éreztem jól magam. Ezt így felnőtt fejjel gondolom ma, visszaemlékezve. Apám is rossz életű volt akkoriban, börtönviselt volt, több alkalommal volt elítélt, aki azonban nem volt cigány, hanem ahogy mondják, magyar ember volt. Az alkohol vitte a bajba, és az az által kiváltott agresszió, amely leírhatatlan méreteket öltött. Félelmetes volt akkoriban ez, de természetesen ma, ennyi év távlatából nem hibáztatok senkit. Nincs hozzá jogom, nem tudom, ők akkor, abban a helyzetben miért tették, amit tettek. Tehát hétéves koromig a nagymamámmal éltem egy vályogházban, nagymamám hol elvitt oviba, hol nem, mert ugyebár tavasztól őszig vándoroltunk a búcsúkra. Akkoriban még nem volt kötelező az óvoda, csak az iskola előtti egy év. Legtöbbször a céllövöldében aludtunk, így végül is nem voltak helyhez köthető gyökereim. Gondolom, pont ezért én a gyermekeimmel minden vasárnap leülök a közös étkezéshez. A céllövölde egyébként jövedelmező volt, pontosabban lett volna, ha a papa nem vitte volna el folyton a mamától a bevételt, még ott a búcsúban. Bement a kocsmába, és fizetett mindenkinek, majd este többször volt, hogy megverte a mamát. Ezek megszokott napi életvitelszerű dolgok voltak nálunk. Sajnos anyámnak és nagymamámnak is ilyen férfi jutott. Nekünk nem okozott problémát, hogy nem volt a házban fürdőszoba, és kint volt az udvaron a csap, illetve kinti, fából épített WC volt.

Gyakran eszembe jut ma, főként az elmúlt időszak történései – a sajtó-, média-érdeklődés mentén –, hogy gyerekként mennyit mentem, sokszor órákat az esőben egy nejlonszatyorral a kezemben, csigát gyűjtve az erdőben. A csiga esőben mutatja igazán meg magát, és akkor kellett mennem. Ha sokat gyűjtöttem, lett pénzem. A fákról a hársvirágot fejszével a kezemben, késsel, sarlóval menet közben gyűjtöttem zsákokba, a melegben, tűző napsütésben sokszor. Aztán otthon leszedve a virágot, a földön megszáritva a napon, leadtam. Lett pénzem. Sokat mentem köszönteni, locsolás stb., és lett pénzem. Több esetben elloptam a boltban gyerekként a csokit, Bohóc szelet volt a neve. Ezek merőben más életterek, mint ami ma körülvesz engem, más egzisztencia és más körülmények, követelmények vannak. Kellemes emlékek számomra ezek a dolgok.

Mi volt az általános iskolában?

Pont akkor kezdtem az általános iskolát Nagybjomban, amikor az a súlyos változtatás történt az életemben, anyámék magukhoz vettek. Az iskolát tudtam szeretni, elsősorban a szagokat: a mai napig szívesebben megyek be egy iskolai menzára, mint egy étterembe. Mert otthon az a kimondott házias élettér és a konyhai családvarázs érzése nem volt meg, sokszor éhes is voltam. Az ilyen helyeken a tányér

és az evőeszközök csörgése zene a füleimnek. Imádom a menzákat. A tanteremben először is a színeket szerettem, mert otthon nem volt sosem külön gyermekszoba számomra, a színek napi látványa élmény volt. Nem volt otthon rajzolás, firkálás, az én gyermekkorom a konyhában zajlott. Két szoba volt a házban, az egyik konyhaként funkcionált, a másikban aludtunk. Otthon nem volt tanulás, a környezetemben a könyvek senkit nem érdekeltek. Ennek ellenére nem bukdácsoltam az iskolában, végig, mondhatni „ahhoz képest”, jó-közepes eredményem volt. Az osztálytársaimmal nem volt semmi probléma, talán már akkor is voltak olyan késztetésem, tulajdonságaim, hogy szót értettem a körülöttem lévőekkel, pont, ami a rendőri munkához is nélkülözhetetlen. És az iskolai renddel és szabályokkal is rendben voltam, nem éreztem azokat tehernek. Mindenféle iskolai sportban részt vettem biztatás nélkül, a testnevelésórákat külön szerettem, vittek is mindenféle versenyekre. A testnevelésórák varázslatos világa volt még számomra akkor olyan eszköz, amely elvitt egy másik térbe, elfeledtette velem a gondokat, bajokat, amelyeket sok esetben hazulról vittem, hallva, látva a problémákat, amelyek nem éppen egy gyerekre tartoztak volna. A felsős osztályfőnököm is fantasztikus ember volt, aki komoly mintát, emberi oldalt mutatott nekem, Hartmann Jenő tanár úr.

Az általános iskola után?

Nem volt különösebb elképzelésem, hogyan tovább, Kaposváron lettem bejárós középiskolás, harminc kilométer utazás naponta kétszer. Van két menő gimnázium Kaposváron, a Táncsics és a Munkácsy, oda bekerülni nem volt esélyem az addigi tanulmányi eredményeim után. Élelmiszeripari szakközépiskolába vettek fel, ott érettségiztem. Akkoriban indult egy világbanki környezetvédelmi szak, érdekes dolgokat tanultunk a környezetvédelemről meg az élelmiszer-biztonságról és a vízügyi problémákról, de csak sima érettségivel járt. A mai napig a környezet védelme fő szempont nekem, amire a gyermekeim is nevelem. Itt is jó volt a közeg számomra, az osztályfőnököm, dr. Troszt Tiborné nagyon klassz ember volt, történelem-magyar szakos tanárnő. Pedig mindig fegyelmezgetett minket. Nekem azt mondta, tudja, hogy nem tanulok, mégis tudom a dolgokat, ez neki tetszik. Próbált motiválni: nagyon szerettem, amikor az ókorról beszélt, Rómáról, Julius Caesarról, Neróról, a mai napig is imádom ezeket. A helyes írásra ösztökélt, azt mondta, amit leírsz, az vagy te. A bejárás is jó volt, lányok, mindenféle emberek, új ismeretségek, viszont sok mindennel szembesültem a középiskolában. A többi gyerek jó minőségű holmikkal volt ellátva, nekem nem mindenben jutott ilyesmi: a szünetben szendvicseket ettek, nekem nem csinálta meg az anyám otthon, ezt nem éppen tartotta fontosnak. Lehet, ő is ezt látta gyermekkorában, nem hibáztatom ezért. Persze voltak mások is ilyen helyzetben, de úgy láttam, őket ez nem zavarta, lepergett róluk. Engem bántott, biztos hiú voltam. De ekkoriban már benne voltam a testépítő edzésekben, komoly céljaim voltak.

Hogyan sikerült az érettségi?

Az eredmény itt is meglehetősen átlagos, azaz közepes lett, és gondolkodni kellett, hogy mi legyen ezután. Otthonról már mindenképpen el akartam jönni, már csak aludni jártam haza, az iskola után mindig az edzőteremben voltam. Anyámmal ma nincs kapcsolatom. Egyre inkább a testépítés foglalkoztatott, olvasni is csak az azzal kapcsolatos folyóiratokat vettem kézbe. De addigra már a rendőrség is nagyon érdekelt. 2000-ben éppen Kaposváron rendezték a Mr. Zsarut, és ekkor tudtam meg, hogy ilyen van, ekkor határoztam el, hogy irány a rendőrség.

Hol jelentkeztél rendőrnek?

Kellett egy fogadónyilatkozat a rendőrségtől, egy konkrét kapitányságtól, ahol az iskola elvégzése után szolgálati beosztást adnak. Igen ám, de az apám börtönviselt ember volt ugyebár, és hiába mondtam, hogy én a nagymamámnál nevelkedtem, és egyébként sem lehetek felelős az apám dolgaiért. Persze érthető, hogy minden ilyen testület félti a jó hírét. Az nem merült fel, hála istennek, hogy akkor én is hasonló magatartású ember lennék. A megyei egyik személyzetis rendőr hívott be, azonnal láttam, hogy nagyon nem szimpatikus neki a helyzetem, de hát én rendőr szeretnék lenni, mondtam, akkor sem lehet, válaszolták. Akkor elmentem az önkormányzathoz, kértem igazolást, hogy nem a szüleimnél nevelkedtem, így is elutasítottak. Kértem harmadszor is meghallgatást, de kitarítottak, akkor sem fogják engedni a felvételemet. Ez amúgy hosszabb huzavona volt akkor. Akkor megyék tovább, gondoltam: levelet írtam az ORFK-nak.

Nagyon kitartó voltál. Honnan volt erre erőd, elszántságod?

Azt hiszem, a középiskolai magyartanárnőmnek köszönhetem: ő mindig az igazság fontosságát képviselte, így az igazságérzetem szépen kifejlődött, ez adott erőt. Akartam valaki lenni, és kiválni onnét, ahonnan nagyon nehéz kimászni. Fel akartam menni a hegyen, úgy, hogy nem biztosított senki számomra serpákat és oxigénpalackokat. Igen, sokszor és makacsul adtam be a jelentkezésemet. Végül az ORFK-ra írt levélben személyes meghallgatást kértem. A Teve utcai rendőrpalota aulájában váraкоztam, lejött hozzám egy idősebb, ősz hajú, öltönyös úr, nagyon biztató hangon beszélt, hogy látja, hogy tudok viselkedni, hogy erre a kihallgatásra is öltönyben utaztam fel Budapestre, és megadta a fogadónyilatkozatot. Micsoda érzés volt, hogy emberként beszélt velem! Igaz, volt egy kikötés, miszerint a gyakorlatra majd máshova kell mennem az előzmények után, nem pedig Somogyba (amikor 2022 áprilisában a tiszti kinevezést ott, a Teve utcában megkaptam, könnyes szemmel gondoltam erre a jelenetre, és arra a személyzetis főnökre). Na, ezzel a pecséttel hitelesített fogadónyilatkozáttal azonnal mentem a Somogy megyei személyzetishez, aki ugye oly sokszor elutasított, ő pedig – nem tehetett mást – kiadta

a papírokat a felvételihez szükséges orvosi vizsgálatra, és aztán a felvételi eljárás következett az adyligeti iskolában. Mindent kiválóan teljesítettem, már éreztem, hogy jobban leszek az ottani testnevelő tanárral,⁷ így is lett, azóta is jó barátságban vagyunk, de az elméleti próbákat is simán vettem.

Milyen volt az élet az Adyligeti Rendészeti Szakközépiskolában?

Két év Adyligeten 2004-től: szinte bezártam magam, folyton csak a tanulás, aztán pedig az alagsorban az edzések. Hétvégén mindig hazautaztam: az ismerőseim nem nagyon foglalkoztak azzal, hogy rendőr vagyok, illetve leszek, valami miatt nem volt kedvük erről beszélgetni, mintha kellemetlen lett volna a téma számukra. Ez a rendőrlét igazából apámnak okozhatott feszültséget. Jóval később egy ismerős mesélte el, hogy együtt voltak apámmal egy orvosi rendelő várójában: „Hallod, kockás, hogy milyen büszke vagyok a fiadra, rendőr lett, meg híres sportoló, bent volt az újságban is, hogy versenyeket nyert, nagyon jó srác a fiad!” Hát apám egyáltalán nem örült ennek, elkezdett másról beszélni, gondolom, a saját életének a kudarcaihoz mérte, de az is lehet, hogy én tévedek, nem akarok fölötte pálcát törni.

Az iskola alatti gyakorlószolgálatot Fejér megyében, Székesfehérváron töltöttem, hisz Somogy megyébe fogadónyilatkozat hiánya okán nem mehettem sajnos. Itt szinte azonnal szembesültem a világgal. Alig érkeztem meg, máris ki kellett menni egy járőrrel intézkedni, nem volt idő egyenruhába öltözni, tehát civil ruhában vettem részt az intézkedésben, amikor is egy cigány csapatot állítottunk elő. Az előállításba kerültek, rám bízta az őrzésüket. Ott ültem a folyosón, jött arra egy rendőr kolléga, és szitkozódott, hogy ez a cigány meg mit ül itt a folyosón, mármint én. Majd, amikor felvilágosították, hogy rendőrtanuló, vagyis kolléga vagyok, nem győzött szabadkozni.

Milyennek érezted a rendőri létezést? Erre gondoltál, amikor annyit készültél rá?

2005-ben vagyunk – kemény szigor volt jellemző a rendőrség magatartására, semmiképpen nem polgárbarátság. Úgy tűnt számomra, hogy az akkori rendőrök inkább erőből vagy a hivatali tekintéllyel akarták megoldani a helyzeteket, mintsem emberként kezelni a klienseket. Nem ment el a kedvem ettől a hangulattól, de erősen foglalkoztatott, hogy mi is vagyok én valójában: rendőr vagy cigány. Azzal biztattam magam, hogy előttem még a jövő, hogy tanulni akarok még sokat. Különösen az foglalkoztatott, hogy én majd miként kezeljem az ügyeket: legyen én is szigorú, vagy

⁷ Kóbor Ákos.

lehet máshogyan is? Igaz, még gyerek voltam akkoriban úgyszólván, alig múltam húsz éves.

Nem emlékezem, hogy lett volna az iskolában tanítás erre nézve, vagy ha igen, nem hagyott bennem nyomot: persze volt intézkedéstaktikai gyakorlat megkommunikációs tréning, de nagyon hivatalos, merev stílusban. A jelentések bikkfanyelvét nem is tudom, hogyan tudja elfogadni egy bíró vagy ügyész, hát az emberek nem ilyen hivatalosan beszélnek egymással, ez természetellenes. A fizetéssel elégedett voltam: volt pénz sok mindenre, amire korábban egyáltalán nem jutott, nekem különösen fontos volt a testépítés, ahhoz pedig jó étkezés kell, meg táplálékkiegészítők, és hát fiatal lévén keresi az ember a társaságot, fiúk, lányok.

Az első szolgálati hely is a sportnak köszönhető. Még az iskolai életem alatt beneveztem a 2006-os Mr. Zsaru testépítő versenyre, de nem vették jó néven, gondolták: mit akar itt egy rendőrtanuló? De előzetesen megnézték az eredményeimet, a felkészültségem, aztán mégis nevezhettem, és én lettem az első. Kaposváron rendezték ezt a versenyt, nagyon színvonalas volt, sok nézőt vonzott. A városi kapitány adta át a díjat, és úgy konferáltak fel, hogy a győztes még csak tanuló, de remélhetően jövőre már itt fog dolgozni nálunk. Ez bizony szívdobogtató volt.⁸

2006-ban végre megkaptad a kinevezést az első szolgálati helyedre, mégpedig éppen Kaposvárra.

Közlekedésrendészeti területen kaptam beosztást, bár én közrendvédelmi munkára készültem, de az apám zűrös élete meg egyébként a nagybajomi környezet miatt nem tartották volna szerencsésnek, hogy bármilyen intézkedésbe belefuthatnék. A közlekedésrendészet iránt nem nagyon rajongtam kezdetben, de így döntöttek, és végül megszerettem ezt a munkát, ma is közlekedési vizsgáló vagyok. Közben hitelre vettem egy kis családi házat Nagybajomban, néhány év múltán megnősültem (2011), a két gyermekünk aztán született: Jázmin és Benedek. A munkát szerettem, úgy gondolom, jól is csináltam, aztán szerettem volna továbbtanulni. Az előírt 3 évnyi gyakorlati munka után többször is jelentkeztem a Rendőrtiszti Főiskolára, sajnos a pontjaim kevésnek bizonyultak, de végül aztán csak bejutottam. Ehhez újból kellett érettségiznem rendészeti ismeretekből. Ez sem sikerült elsőre, mert emelt szintű kellett, így aztán még egyszer neki kellett futni, végül meglett.

Következik a Rendőrtiszti Főiskola.

Ez 2012-ben kezdődött számomra, és akkor lépett nagyot a rendészeti felsőoktatás is, létrejött a Nemzeti Közszolgálati Egyetem, bár a képzés nekünk még a budai Széchenyi-hegyen, az egykori zárdaépületben folyt. Nekem ez is nagyon merevnek

⁸ 2008-ban ismét Kaposvár adott otthont a Mr. és Miss Testépítő és Fitness Zsaru versenynek, itt már mint közlekedési járőrőrmester indult. Az előző két évben ő volt a nyertes (Együd Árpád Művelődési Központ).

hatott, lehet, hogy túlzás tőlem, hogy mindent így érzek, de valahogy emberközelibb környezetet szerettem volna. Maga a főépület is nyomasztónak tűnt, és ebben bizonyosan szerepe volt annak, hogy a gyermek- és serdülőkoromat nagyon szegényes környezetben töltöttem.

A korábbi iskolaparancsnokok portréja az előtérben fokozta ezt az élményt, később aztán már a vizsgák előtt imádkoztam hozzájuk, hogy segítsenek, aztán mindig sikerült jól felelnem, tehát segítettek. Itt is szerencsém volt, rátaláltam a Közbiztonsági Tanszék egyik fiatal tanárára,⁹ ő lett nekem a minta, ő biztatott minden helyzetben, valósággal mentőv volt számomra. A vizsgáztatásától pedig nagyon félttem, olyan rendszert dolgozott ki, hogy rögtön válaszolni kellett, töprengeni, pláne valami segítség után nézni nem lehetett, tudni kellett kapásból. Korrekt, de kemény embernek láttam, ahogy viselkedett. (Ma már rendkívül jónak gondolom azt a vizsgamódszert, hisz egy intézkedésnél sincs sokszor ideje percekét gondolkodni a rendőrnek.) Egyszer aztán a tanszéki szobájának a falán megláttam a gyermekei – három kislány – fényképét, és ettől megvilágosodtam: hát ő is ember, családapa, csak nem esz meg minket. Így felbátorodva megkérdeztem tőle, hogy hány cigány emberről tud, aki elvégezte a Rendőrtisztviselői Főiskolát. Hát, mondja: „Azt hiszem, egy kezemen meg tudom számolni, amióta én itt vagyok.” Aztán később is sokat beszélgettünk, kérdezgetett a körülményeimről, majd egyszer váratlanul megkérdezte: „Nem akar TDK-zni?”

A Tudományos Diákkör nagy lehetőség.

Addig nem hallottam erről, vagyis a tudományos diákköri mozgalomról. Találjunk ki valami témát: addig már többször beszélgettünk a cigányságról meg a rendőrökkel való viszonyról. „Etnikai profilalkotás a rendőri intézkedések során”, ez lett a téma meg a cím is. Sajnos nem jó besorolást kapott a munkám, a kriminológiai szekcióba sorolták be, pedig én inkább rendészeti megközelítésből tárgyaltam, így „csak” különdíjas lett. Nagy sokaság előtt volt a dolgozat bemutatása, végül is siker lett, aztán szakdolgozatként is elfogadta a tanszék. De ennél többről van szó, megtanultam a tudományos munka lényegét: ugyebár van egy probléma, egy gondolat, ezt körüljáród, kifejtéd, és aztán mások ezt elbírálják, megvitatják veled. Igen, a védési ceremóniának nagy ereje van, hisz ott magas rangú, nagyon felkészült emberek elemzik, kiegészítik a gondolataidat. Ez sokat lendített rajtam a tanulmányaimban, de emberileg is: rádöbentem, hogy nincs szégyenkeznivalóm a cigányságom miatt, ettől kezdve lett erős az identitásom.

⁹ Dr. Tihanyi Miklós r. őrnagy, akkor még mint adjunktus.

Személyesen volt valami atrocitásban részed?

Budapesten, például a villamoson, tömegben utazva akkoriban többször azzal szembesültem (nekem külön élmény a sok ember a városban), hogy amikor észrevettem a közelemben állók, elhúzták a táskájukat. Amikor mentem a diákköri konferenciára, a diszgyenruhában utaztam, nagyon kíváncsi voltam, hogy ugyanazt tanúsítják-e az útitársak: hát senki nem húzódott el, pedig ugyanaz az ember voltam. Tehát a cigányságomat a rendőri mivolt semlegesítette az utca embernél. Ez a kis kísérlet a rendőri szakmát tekintve pozitív kicsengésű, de emberileg szörnyű volt.

Vagyis ez pozitív diszkrimináció megnyilvánulása volt a testületet tekintve, de emberileg azért csak megalázó. Valahogy szerintem minden rendőr hordoz magán valamit külsőségekben nap mint nap, amit a közösség tesz rá, és amiből megfelelési kényszere származik testületen belül meg kifelé is. Az a mikrovilág, ahonnan származom, ahol szocializálódtam, nagyon más, mint a többségi társadalom, és így bizonygatnom kellett folyton, magam előtt is, hogy vagyok valaki. Biztos az adja az erőt, hogy célokat tűzök magam elé, lásd sportsiker meg a tanulás folyamatosan. S ehhez nem elég, hogy tükörbe nézel, és meg vagy elégedve magaddal, az a döntő, hogy a testépítő versenynél például egy szakmai zsűri arra jut, hogy te vagy a legszebb, legkidolgozottabb testű rendőr, vagy hogy a vizsgáztató meg a TDK-bizottság értékeli a tudásodat. Szóval a TDK-n meg az arra való készülés során jön rá az ember mindenre: belekóstoltam a tudomány világába, hogy utána kell nézni a dolgoknak, és ehhez a könyvek a legjobb eszközök. Gyermekkorom óta imádom a könyveket, és a gyermekeim is így vannak vele szerencsére. Már pici koruk óta könyvtárba is járok velük, még nem tudtak olvasni, de kitartóan lapozgatták a könyveket. Ez a vonzalom olyan erős bennem, hogy a minap egy lányismerősöm kérdezte, hová vinném el, mondom, ki fogsz nevetni, hát a könyvtárba, és tényleg nagyot nevetett.

Mi változott a rendőrtiszti diploma átvétele után?

Jó átlagos eredménnyel végeztem, de míg az évfolyamtársaim többségét ezután kinevezték tiszti beosztásba, engem nem. A kaposvári városi rendőrkapitányságon lettem kezdetben járőr, végeztem a munkát, amit rám bízta. Úgy érzem, sok idő kellett ahhoz, hogy befogadjanak egy „külsőt”, egy más bőrszínűt az egyenruhások. Ahhoz azonban, hogy a sztereotípiákat és a degradáló jelzéseket elnyomjuk, tennünk kell. Valamit le kell tenni az asztalra, és nekem is aszimilálódni kellett, ami néha igencsak nehezen ment. Nem okolom a rendszert, hisz emberek dolgoznak mindenütt. A rendőrtiszti diplomát megszereztem, de nem kaptam magasabb beosztást, mintha semmi sem történt volna, évekig egy helyben maradtam.

Kaposvári járőrként hogyan érezted magad?

Nagyon szerettem a szolgálatot, elégedett voltam a helyzetemmel, amíg el nem végeztem a Községi Egyetemet, és diplomás rendőr nem lettem, ezután vártam, hogy előrébb juthatok, hisz azért tanultam. Az életem egyik legszebb időszakát éltem kaposvári rendőrként, kaptam elismeréseket, a polgároktól is. Rengeteg kapcsolatot hozott, nagy kapcsolati tőkém lett. Kaposvár ugyan nem kicsi város, de szinte mindenkit ismertem, mert a közlekedési járőr a teljes területén mozgott a városnak: igazoltatásokat végeztünk, és igazság szerint kerestük a hibákat, hogy azokat ki-küszöbölhessük. A közvélemény amolyan elit egységnek tekinti a közlekedésieket, hisz egyfajta speciális tudás birtokában vannak. Összetett, komplex munka ez, persze a büntetés is benne van. Fontos, hogy büntetés kiszabása nélkül is tudj hatni az emberek normakövetésére. Persze a nagyvárosban sok hibát találsz: alig gurulsz ki, máris mobiltelefon-használatba vagy be nem kötött biztonsági övbe botlasz. De nyilván a munkánk lényege nem lehet csak a hiba keresése, gondolni kell az emberek bizalmára, amely nélkül a rendőrség nem tud létezni. A büntetés amúgy érdekes kérdés, sokféle módon fogadják az emberek, a cigányok például nem szerették, hogy én büntettem meg őket.

Hogyan kerültél a Dombóvári Rendőrkapitányságra?

Egy volt csoporttársamnál érdeklődtem, mit csinálhatnék, van-e náluk Dombóváron hely, mert váltani szeretnék, és Kaposvárhoz közel is kellene maradni, mert ott a lakásom. A kollégám megszervezte, fogadtak a kapitányság vezetői: baleseti fővizsgálói beosztást kínáltak, aztán a tiszti kinevezés is megérkezett hozzá, igaz, 3 évet itt is le kellett szolgálni előtte. Pontosabban a dombóvári kapitány azzal fogadott, hogy ha beválok ebben a beosztásban, és nekem is megfelel, akkor javasolni fogja a tiszti kinevezésemet. Gondolom, azért sikerült Dombóvárra átjönnöm, mert emberhiány volt, bár úgy tudom, mindenhol hiány van. Ugyanakkor – nagyon remélem – jó benyomást kelthettem: itt is öltönyben jelentem meg, gondosan öltözve és magabiztosan, de udvariasan. Végül is a szakmámhoz felsőfokú diplomám volt már akkor. Az a kérdés nem merült fel, hogy hat éven át Kaposváron miért nem jutottam előrébb.

Milyen volt ezen az új helyen?

Szerencsés helyzetbe kerültem: az osztályvezetőmet, Tumri Gábor r. alezredest egyáltalán nem érdekli a bőrszín vagy a származás, csak a munkám minősége meg a tudásom. És ez nagy dolog, hisz ellenkező esetben, ha előítéletesség állt volna fenn, akkor tiszti beosztást nem kaptam volna, főleg rendészeti szekcióban, még megbízás erejéig sem, mint ahogy azt az addigi előmenetelem mutatta. Megjegyzem, hogy az osztályvezetőm amolyan mintakarakter, akire én motiváló példaként tudok

tekinteni. A kinevezésemhez az ő egyetértése is kellett természetesen. Nélkülük ma is főtörzsőrmester lennék, vagy már leszereltem volna, belefáradva a várakozásba.

Az új munkakörben olyan kolléga, aki megtanította volna a baleseti vizsgálat rejtelmeit, alapjait, nem volt, ugyanis éppen akkor váltás következett be, nem volt kitől tanulnom, persze segítettek tanácsaikkal a kollégák. Volt alapom az új beosztáshoz, mégiscsak 14 évig az utcán dolgoztam közlekedési járőrként, erre tudtam építkezni a jogszabályok alkalmazásával. Most lett jelentősége a büntetőjognak meg a kriminalisztikának, amelyet az RTF-n tanultam. Három évet dolgoztam fővizsgálói beosztásban, és ekkor végre megkaptam a tisztai váll-lapot, először hadnagy lettem, majd főhadnagy.

Cigány identitásodból mit adsz át a gyermekeidnek, hogy ne kelljen egyedül megküzdeniük?

Gyermekeim édesanyja nem cigány: Benedek kisfiunkon nem, Jázmin kislányunkon véleményem szerint látszik az etnikai hovatartozás, egzotikus, amolyan mediterrán karakter és csodaszép. Elképzeltem, hogy ha majd az iskolában vagy bárhol, akár egyszer is, odaszegezi neki valaki a cigány kifejezést, vagy találkozik vele, pofonként éli-e meg? Vajon milyen lesz ez neki? Hogyan kellene megoldani, vagyis előre kivédeni az ilyen helyzetet? Egyáltalán nekem kell-e ezt kivédeni? Közben én már egyetemi hallgató voltam, még jelenleg is a Pécsi Egyetem bölcsészkarán romológiai szakra járok, végzős hallgató vagyok, és a jogi karán negyedéves joghallgató is vagyok párhuzamosan. Így a tanulmányaim kapcsán hallották a gyerekek a cigányság, a cigány szót (főként a Covid alatti online oktatás során). Én különben is folyton feszegetem ezt, bármiről szó van, én a cigányság ügyével összekapcsolom, kutatom. Ha például a deviáns viselkedésről van szó, akkor a cigánygyerekek érintettségét firatatom. És ha már itt tartunk: én nem szeretem a roma megnevezést, különösen nem az olyan ostoba és egyúttal sunyi megnevezéseket, mint például, hogy „nem az idén barnult le”. A cigányság számomra a létezés veleje, tehát cigány vagyok!

Sikerült a gyermekeidnél ezt a helyzetet világossá tenned?

Egyszer csak a gyerekeim tényleg rákérdeztek a szóra: mi ez a cigány? És akkor kimondtam, hogy én is cigány vagyok, sőt ti is, bár nem teljesen, csak félig, mert anyukátok nem cigány. Ez az én életem, ebben a minőségben nőttem fel, és tudjátok meg, hogy apátok ennek a cigánylétnek sokat köszönhet, ettől lettem az, aki vagyok. És próbáltam bemutatni, hogy én nem úgy öltözködöm, mint a cigányok általában, nem azt a tradicionális kultúrát követem, hisz nem abban éltem gyermekként.

De érzékeltettem velük, hogy amikor Kaposváron elmegyünk a Hold utca fele, ahol sok cigány él, bemegyünk egy boltba, és akkor mutatom Jázminnak, hogy látod, ők cigányok, máshogy beszélnek, más nyelven, mint te vagy anyukád. Az a szándékom, hogy értsék ezt a helyzetet, ez a világ ne legyen nekik furcsa és idegen,

mikorra felnőnek. Szóval hogy a cigányság nem valami alantasság, ellenkezőleg, nekik is vannak értékeik, amelyek eltérnek másokétól, a nem cigányokétól, és ez valami többlet, és hogy ezt értsék meg, sőt éljék meg, úgy, mint valami többletértéket, valami pluszt az életükben, nem pedig szégyellnivalót.

Térjünk vissza a rendőri hivatásodhoz! Voltak nehézségeid?

Hát természetesen voltak problémák, főleg a kezdetekben. Beszéljünk világosan, a cigányokkal sok probléma akadhat a közterületen, és akkor kettős a követelmény irántam: rend is legyen, a főnökeimnek is feleljek meg, ne azt mondják, hogy nem akar a cigányok jogsértéseire reagálni, hogy nem áll bele az egyébként nagyon is szükséges intézkedésekbe. Minden intézkedésből, amelyben részt vettem, tanultam, hogy legközelebb miként tegyem. Eleinte mintegy mentegetőztem, hogy ez a munkám, ezt kell tennem, ez a feladatom, aztán sokszor a szememre hányták, hogy nem elég egy figyelmeztetés. És van is egy nézet, hogy a figyelmeztetésnek nincs akkora nyomatéka, mint a büntetésnek, és kevésbé lesz hatása a szabálysértőre, hogy legközelebb jobban figyeljen. Az úgynevezett magyarok, vagyis akik nem cigányok, inkább elfogadók voltak, a rendőrt látták bennem, nem pedig a cigányt, pont ellenkezőleg, mint a cigányok. Én nem szoktam azzal a fordulattal élni, amikor a megszólított közlekedőtől megkérdezik: tudja-e, miért lett megállítva? Ez szerintem amolyan okoskodó, fontoskodó kérdés, amelynek eléggé negatív töltete is van, hisz nyilván tudja, mert okkal lett megállítva. A legtöbb tágra nyílt szemekkel, az esélytelenek nyugalmával szokta felelni: „nem tudom, miért állított meg.”

Differenciálhat a rendőr a jogkövetkezmények tekintetében?

Néha, amikor láttam, hogy az intézkedés alá vont egyszerű, hétköznapi ember, melőlől megy hazafelé, aki nyilván nem bajkeverő, vagy nem közismert szélhámos. Ha van mentsége, például a kézben tartott mobiltelefon használatára. Ez nem azt jelenti, hogy a drágább autóban ülővel másképpen bántam. Elég gyakori volt, hogy kapásból elismerték a jogsértést, tehát tudatában voltak a helytelen magatartásuknak, és nyomban elnézést is kértek. Szóval volt, hogy kérdeztem, tudna-e valamit mondani, miért volt fontos éppen akkor, vezetés közben telefonálni (például egy családtag bajba került, vagy egészségügyi-családi problémák vannak stb.). És ha így viselkedsz, bizonyos lazasággal, de a szükséges távolságot azért tartva, sikered lesz, ezt éltem meg. Az olyan kifogásokat nem sokra tartom, mint hogy éppen most indult el, azért nincs bekapcsolva a biztonsági öv, mert ezt hallottam éveken keresztül. De mondjuk, ha arról volt szó, hogy az otthon hagyott beteg gyermeket kellett felhívnia, jóhiszeműen elfogadtam, és megértően zártam az intézkedést. Ehhez idő kellett, míg ez a felfogás kialakult bennem, a szükséges rutin. Kezdetben erőből próbáltam válaszolni a kihívó magatartásra, fenyegettem mindenféle következménnyel, pedig

tudtam, hogy dehogyan tudom azt érvényesíteni, hisz azt sem tudom, hogyan fejezzem be az intézkedést.

ORSZÁGOS RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG

290008464-13/2023 alt.

Tíngy: Aranypánt díj, grandiólo levél
Égimető: Csizser-Kovács Viktória r. ezredes
Tel: 33-046
E-mail: kovacs.viktoria@orfk.police.hu

**Kovács Richárd r. főhadnagy úrnak,
Tolna Vármegyei Rendőr-főkapitányság
Dombóvári Rendőrkapitányság
Rendészeti Osztály
Közlekedérendészeti Alosztály
fővizsgáló**

Dombóvár

Tisztelt Főhadnagy Úr!

Örömmel értesültem arról, hogy a 2023. évben Ön nyerte el az Országos Roma Sajtóközpont által alapított „Aranypánt-díjat”, amelynek jelöltjei olyan emberek voltak, akik foglalkozásuk révén elismerést vívtak ki a környezetükben, és emellett önazonos romaként élik mindennapjaikat.

Parancsnokai – szakmai munkáját elismerő – véleménye alapján, valamint a sport és az oktatás terén eddig megszerzett eredményeit látva, biztos vagyok abban, hogy elhivatottságával, szorgalmával, valamint küldetésudatával tovább erősíti Magyarország Rendőrségének megbecsültségét.

Egy közösség, szervezet szolgálata, mindig követendő példát állít elénk, miként az ember is, aki nemes erények felmutatásával lesz méltó az elismerésre.

Engedje meg, hogy „az év hétköznapi roma hősnének járó Aranypánt-díjhoz” a magam és az ORFK vezetése nevében ezúton gratuláljak. Rendőri hivatásához, jövőbeni terveinek megvalósításához jó egészséget és sok sikert kívánok!

Budapest, időbélyegző szerint

Tisztelettel:

dr. Balogh János r. altábornagy
rendőrségi főtanácsos
országos rendőrfőkapitány

Cím: 1139 Budapest, Teve u. 4-6.; 1903 Budapest, Pf 314/15
Telefon: +36 (1) 443-5573, 33-104; E-mail: orfk@orszag.hu
KÉR azonosító: ORFK HSZ

Napjainkban hogyan látod mindezt?

Most a Dombóvári Rendőrkapitányságon vagyok fővizsgáló közlekedési ügyekben. Ez többnyire irodai munka, de ha történik egy komolyabb, pláne halálos kimenetelű baleset, kivonulok az előjárómmal, hogy pontosan lássuk a körülményeket, illetve a helyszíni elsődleges fontosságú szemlén részt vegyünk. Ez nemcsak hogy megkönnyíti aztán a vizsgálati munkát, de végül is, ha szereted, és jól akarod végezni a munkádat, akkor minden mozzanatot személyesen akarsz megtapasztalni. Úgy látom, hogy az emberek élete manapság telítve van feszültséggel, különböző okok következtében, és a legapróbb, a bagatell szabálysértési eseményből is drámai

kifejlet lehet, ugyanakkor megfelelő kommunikációval meg lehetne oldani minden helyzetet. Előfordul, hogy a rendőr nem tud alkalmas hangot megütni, vagy a polgár nem érti a rendőrt, elbeszélnek egymás mellett, félresiklik az egész. Miközben a rendőrben is lehet valami okból feszültség, hisz számtalan problémája van a rendőr embernek is, így aztán felesleges ütközések lesznek. Mindig azt mondom, hogy a sikeres, a jó rendőri intézkedések alapja a jó kommunikáció. Ez a legfontosabb, mert ha én, a rendőr megfelelő hangon vagyok képes megszólalni, még a legrosszabbul kezdődő intézkedésnek is lehet jó ügyintézés a vége. Ellenkező esetben még hivatalos személy elleni erőszak is kisülhet belőle, ami ugye senkinek nem jó, azt senki nem akarhatja.

Mitől kell tartani igazán?

Ha eldurvul a helyzet, mindenféle kényszerítőeszközök kerülnek elő, és régen rossz már, ha egy átlagos, hétköznapi rendőri intézkedés bilincselésbe torkollik. Ráadásul a bilincselést ugyan tanítgatják az iskolában, de hiába, ha komolyan ellenáll az ember. Kerülni kell tehát ezt, valahogy úgy vagyok velem, hogy én a gyermekemet soha nem vágnám pofon, ez fel sem merülhet nálam. Mert engem egész gyermekkoromban sokat bántottak, mindig térdelnem kellett a sarokban, sokszor azt sem tudtam pontosan, hogy miért. Gondoltam, majd ha felnőtt leszek, már nem kell, aztán rájöttem ma, hogy az élet mindig letérdeltet!

Felsőfokú tanulmányaim során ismertem meg érdeemben a rendőrség etikai kódexét, az egyenlő bánásmód követelményét és hasonlókat, meggyőződésem, hogy ezeket szem előtt tartva lehetek igazán jó rendőr. Ami viszont elsődleges, hogy embernek kell lenni mindig minden körülmények között, és az intézkedés alá vontat is ekként tiszteletben kell tartani.

Itt, Dombóváron olyan munkához jutottál, olyan rendőri szerephez, amely igazán megfelel gondolkodásmodnak, lelki alkatodnak?

Feltétlenül, de hosszú távon gondolkodva tovább akarok fejlődni, ennek érdekében ma is tanulok, még hozzá a Pécsi Tudományegyetem két karán is párhuzamosan. Ez nem megy a munkám rovására, sőt, engedély sem kellett hozzá, az egészet saját költségre és saját időm terhére csinálom. Feletteseim hozzájárulása és a vizsgákra felkészülésben való segítő hozzáállása persze szükséges, hálás is vagyok érte.

Úgy fogom fel, hogy a tanulás is feladat, mint a rendőri munka, csinálni kell, esténként tanulok. Hadd térjek vissza RTF-es nagy segítőm és példaképem, Miki¹⁰ történetéhez, akinek a diplomái, tudományos munkássága, valamint tudása példaeértékű számomra, de a többi tanár is, aki tanított, kiemelkedő tudással bír, mind

¹⁰ Dr. Tihanyi Miklós PhD r. alezredes, egyetemi docens, Nemzeti Közszerológati Egyetem Rendészettudományi Kar, Közbiztonsági Tanszék.

mély nyomot hagytak bennem. Amikor beszélgettem velük, bámultam a tudásukat, és vágytam, hogy én is ilyen legyek. Hogyan jött neked ez a „dr.” kérdeztem, és mondja, hogy ő a BRFK-n volt rendőr, és egyszerűen jelentkezett az egyetemre. Hát, gondoltam, ezt lehetne nekem is. Körülnéztem, és ugye Pécs van hozzánk a legközelebb, illetve hallomásból tudtam, hogy a színvonala is eléggé komoly, így kellő kihívásnak éreztem. Felvettek, jó volt az RTF-diplomám eredménye, és megvolt egy nyelvvizsgám lovári nyelvből. Aztán még a bölcsészkart is megcéloztam, ott állami ösztöndíjas képzésben tanulok. A jogon van némi tandíj. Tehát párhuzamosan tanulok a jogon meg a bölcsészeknél romológiát, mert a cigányságról is akarok minél többet tudni. A jogi tudás pedig a devianciák kezeléséhez ad muníciót. Én addig azt hittem, hogy mindent tudok ezekről a témákról, és rá kellett jönnöm, hogy nagyon keveset, majdnem azt mondanám, hogy semmit sem. A cigányok története, történelme nagyon izgalmas számomra. Megtanultam, hogy én tulajdonképpen hova is tartozom. Nem tudtam például, hogy én romungró vagyok, vagyis az azonosság-tudatom, amely ugye a rendőrtisztin a TDK-val bontakozott ki, még tovább fejlődött, és ez nekem nagyon fontos, tekintve gyermekkorom mostoha körülményeit. A tanulások során mintegy kis fényforrások gyúlnak fel, még tisztábban látom a helyzetemet, a helyzetemet.

Adódik a kérdés, gondoltál-e arra, hogy ezzel a tudással segíts másokon, más cigányokon?

Ó, hogyne! Igen, nem csak saját magam miatt tanulok egyre többet. Azzal kezdődött, hogy érdekelték ezek az emberrel, különösen a cigány emberrel foglalkozó tudományok, aztán – miután, hogy most tavasszal meglesz a romológiadiplomám, a jogi karon meg jövőre végzek – ezt a hármas tudást (rendőr–jog–cigányság) együtt szeretném hasznosítani. Vagyis szeretnék tanítani, de legjobb lenne, ha közben maradhatnék rendőr is. Tudom, hogy ez nem egyszerű, de én szeretném összegyúrni ezt a háromirányú tudást és szemléletet: alapjogok, emberi jogok, a cigányság felzárkóztatása, ezeket szeretném szolgálni. A szakdolgozatom is erre irányul: a rendvédelmi szervek tudástárába hogyan lehetne beépíteni a cigányságról való érdemi tudást, hogy mi, a cigányok kik vagyunk, miért vagyunk ilyenek, hogy alakult ez az egész, kiemelten, hogy milyen szerepe van ebben a gyermekkorunknak. Hiszem, ha minderre rálátnak a rendőrök, egészen máshogyan fognak viselkedni. Naivitás volna ez? Ennek megváltoztatása évekbe telhet, de akkor is tenni kell érte. Valahogy fel kellene kelteni a rendőrök érdeklődését, hisz van itt egy olyan probléma, mint a cigányság élete és viselkedése, amelyet – nyilván tapasztalhatták – erővel, hivatalból vagy büntetéssel nem biztos, hogy megfelelően lehet rendezni. És az sem vezetne célra, ha kötelezve lennének az ilyen nemes eszmék meghallgatására.

És közvetlenül a cigány emberekre nézve mit kellene tenni?

A cigány és mélyszegénységben élő gyermekek számára kellene szervezni előadásokat, a sportot és a prevenciót összekötve. Mi volna, ha a rendőrség is ebben partner lenne, adna ehhez helyet, lehetőséget, vagy az önkormányzat?

Biztos, hogy a gyerekeknek ez sokat jelentene, de a lakosság számára is példaként szolgálna, hogyan kell esélyt adni a mostoha sorsúaknak is. Ez rendkívül komplex probléma, amelyet boncolgathatunk, de mindaddig, amíg érdemben nem lépünk, nem fog változni a helyzet, ahogy nem is változott az elmúlt évszázadok során. A rendőrségnek is van benne jelentős teendője, akár a preventív, akár a végrehajtó funkcióról beszélünk, hisz ha belegondolunk, az orvos is ugyanezt teszi, csak más formában, amikor az egészségről van szó.

Úgy gondolnánk, hogy egy cigány rendőr a rendőri szervezetnek valóságos kincs, többféle megfontolásból. Itt, Tolnában szívesen fogadtak, de Somogyból könnyen elengedtek?

Emberi oldalról nem, szakmai megközelítésből igen. Végül is Kaposvár volt az első munkahelyem, rendőrként ott nőttem fel. Ezalatt azt értem, hogy egyfajta szocializációs folyamat volt számomra, hiszen lentről jöttem, aki nem tudott „késsel vilával enni, nem tudta az illemet”, a fegyelmet, a rendszer fogalmát, az egységességet, a tiszteletet stb., amelyet a kőkemény félkatonai szervezet megkövetelt, és rendkívül sokat is adott számomra! Az amerikai filmekben látjuk, hogy különféle fontos posztokon, például rendőrségi vezetői vagy akár polgármesteri székben feketék vannak. Hát nálunk ez messze nincs így, és ennek egyik látható fő oka, hogy kevés a tanult, magasabbban képzett cigány fiatal. És ha mégis akad, az nem jut ilyen pozíciókba, és talán maga a cigány nép sem nézi ezt jó szemmel. Sok még itt a tennivaló! Egyébként nincs más cigány itt a kapitányságon.

És végül a jövő?

Terveim között szerepel, hogy a jogi doktorátus megszerzése után egyből jelentkezek az ELTE Állam- és Jogtudományi Karára, ahol a kriminológia mesterszakot fogom elvégezni. Még többet akarok tudni a bűnelkövetővé válás hátteréről. A rendőrség pedig lehetne kevésbé merev, én el tudnék képzelni nyitottabb, emberibb, emberközelibb rendőrségi működést. Jó barátom Zanati Balázs kanadai rendőr, akivel hetente beszélek. Tőle tudom, hogy náluk törekvés van arra, hogy érezze jól magát a rendőr is, legyen színes az egész élete, ne neki kelljen színezgetnie. Olyan, mint amikor asztalhoz ülünk enni, megkapjuk az ételt, amely gusztusos, kívánatos, aztán nem nyúlunk hozzá, hagyjuk kihűlni. Valahogy így történik velünk minden, nem tudjuk felszabadultan élvezni a rendőri létet.

BELÜGYMINISZTERIUM
RADOMSZKI LÁSZLÓNÉ
társadalmi felzárkózásért felelős helyettes államtitkár

Tárgy: Gratuláció Aranypléng-díjhoz
Iktatószám: BM/1000-4/2023
Ügymintéző: Dr. Szakács F. Sándor

Kovács Richárd úr részére
főhadnagy

Dombóvári Rendőrkapitányság

Dombóvár
dombovark@iolna.police.hu

Tisztelt Főhadnagy Úr!

Erősen szeretnénk szívvel gratulálni Önnek az év hétköznapi roma hőseinek járó Aranypléng-díjhoz. Nem csak az igazságszolgáltatásban, de a hétköznapi életben is nagy szükség van olyan példaeztendő emberekre, mint amilyen Ön, és akik kitartó munkával, szorgalommal mindig kiutat találnak a nehéz helyzetekből. Az eddig bejárt sikeres életútja példaként szolgálhat a jövő nemzedékének is, és ez a díj méltó elismerése elkötelezett és kitartó munkájának.

Munkájához, tanulmányaihoz és egész életéhez további sok sikert kívánok!

Budapest, 2023. április „23.,”

Üdvözzellett:

Cím: 1051 Budapest, József Attila u. 2-4. postacím: 1903 Budapest, Pf.: 314
telefon: +36 1 795 2027; www.kormany.hu; e-mail: titkarsag@bm.gov.hu

Kovács Richárd r. főhadnagy

Kaposvár, 1983. június 11.

Családi állapot: elvált, két gyermekkel

Munkahelyek és beosztások:

- Dombóvári Rendőrkapitányság Rendészeti Osztály: 2019–2022 balesetvizsgáló, 2022 – baleseti fővizsgáló
- Kaposvári Rendőrkapitányság Közlekedésrendészeti Osztály: 2006–2011 járőr, 2011–2019 járőrvezető

Iskolai és szakmai végzettség:

- Nagybajomi Csokonai Vitéz Mihály Általános Iskola
- Kinizsi Pál Élelmiszeripari Szakközépiskola, érettségi: 2001; osztályfőnök: dr. Troszt Tiborné

- Adyligeti Rendészeti Szakközépiskola 2004–2006
- NKE Rendészettudományi Kar közrendvédelmi szak 2016
- Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar, jogász 2019–
- Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar, romológia 2023

Érdeklődési területek:

- devianciák a roma/cigány közösségekben
- rendőrség és cigányság
- a vérfertőzés rejtett esetei és a cigányság
- fogva tartás és alapjogok
- tudományos diákköri különdíj (2015): *Etnikai profilalkotás a rendőri intézkedések során*
- a PTE-ÁJK és a Kaposvári Törvényszék pályázatán 3. helyezett: *Kettős gyilkosság a hetesi paplakban*

Sporteredmények (testépítés-fekvenyomás):

- a belügyminisztériumi szervek fekke nyomó versenye I. hely 2005, 2006
- Mr. Zsaru I. hely 2006, 2007, 2008
- örökös Mr. Zsaru cím 2008
- World Police and Fire Games, New York 2011 2. hely
- World Police and Fire Games – Washington DC – Fairfax 2015. testépítés 1. hely, fekke nyomás 1. hely

Sporttal kapcsolatos elismerések:

- az Adyligeti RSZKI legjobb sportolói díja 2006
- a Somogy Megyei Rendőr Sportegyesület (Zsaru Gym) legjobb eredményeket elérő versenyzője
- a Somogy Megyei Rendőrfőkapitány kitüntetető oklevele 2007, 2011
- a Kaposvár városi rendőrkapitány kitüntetető oklevele 2008, 2011
- Nagybajom város polgármesterének kitüntetető oklevele 2015
- Nagybajom város sportolója kitüntetés 2016
- a Magyar Testépítő és Fitnessz Szövetség kitüntetése 2018

A sportmunka és a rendőri hivatás példájaként gyakran hívják beszélgetni gyermekotthonokba, iskolákba, hátrányos helyzetű gyermekek térségébe, táborokba, egészségügyi napokra, falunapokra.

A Nemzetközi Roma Napon, 2023. április 8-án elnyerte – a Roma Sajtóközpont által alapított – az év hétköznapi roma hőséneke járó Aranypánt-díjat.